

NYHEDSBREV

Nr. 5 – 2020

Kødqvæg fyldte ikke meget på Kvægkongres 2020

Af Mogens Stendal

Mail: mogens.stendal@outlook.dk

Landbrug & Fødevarer Kvægs årlige kongres er hvert år et tilløbsstykke med masser af tilhørere, der bruger en dag eller to for at blive tanket op rent fagligt samtidig med, at deltagerne får plejet sociale kontakter. Sådan var det også i år, hvor cirka 2.200 havde tilmeldt sig arrangementet i Herning Kongrescenter over de to dage, 24.-25. februar.

Programmet indeholdt 68 politiske og faglige indlæg, inklusive beretning ved organisationens kvægformand, Christian Lund, og sektordirektør Ida Storm samt kongressens hovedtaler, fødevarerminister Mogens Jensen.

De faglige emner spredte vidt, men klima/drivhusgasser, bæredygtighed og dyrevelfærd gik igen rigtig mange gange.

Landbrug & Fødevarer Kvægs faglige og politiske ansvars- og fokusområder kan deles op på malkekvæg, slagtekalve og kødkvæg. På kongressen var det som altid malkekvæg, der fik mest opmærksomhed – naturligt nok, al den stund at malkekvæget i omfang er størst, og som kategori har den største samfundsøkonomiske betydning.

Men alt-i-alt blev der talt meget lidt om kødkvæg.

Beretning fra formand og sektordirektør

Der ligger mange udfordringer foran kvægbruget, for at erhvervet kan leve op til den store, nødvendige, grønne omstilling. Herhjemme har regeringen fastlagt en målsætning om 70 pct. reduktion af drivhusgasser i 2030 i forhold til niveauet i 1990. Pr. 2020 ligger landbruget på 38 pct. reduktion. Vi er i gang, men der er fortsat et stykke vej.

I dag er det naturligt for alle at tænke i og tale om klima – globalt, på EU-plan, nationalt og hjemme på egen bedrift eller i egen husholdning. Regeringen har sat overliggeren højt. Mange initiativer er allerede i gang, ligesom fantasien er sat i spil for at afdække eller udvikle nye værktøjer. Noget lykkes. Andet bliver måske ved fantasien. Men fakta er, at mange hoveder er lagt i blød.

Landbrug & Fødevarer Kvægs formand, Christian Lund og sektordirektør Ida Storm. Foto: Mogens Stendal

Vi skal have en god dialog med forbrugerne. For dem fylder klima, bæredygtighed og dyrevelfærd meget, og de er ikke alene parate til, men godt i gang med, at ændre kostvaner på grund af hensynet til "det grønne".

I nogle egne er der fortsat en del kvægbesætninger med Salmonella Dublin, især besætninger med malkekvæg. Emnet optog da også en del af de tilhørere, der tog ordet i debatten efter beretningen. Landbrug & Fødevarer Kvæg vil intensivere kampen mod Salmonella i det kommende år.

Christian Lund slog til lyd for en analyse af kvægrådgivningen. Han ønsker ikke en yderligere centralisering, men et bedre samarbejde mellem DLBR, SEGES, Ryk og Viking, dels for at undgå overlap, dels for at effektivisere rådgivningen.

Task Force Kalve – en støtte for producenter af slagtekalve

Landbrug & Fødevarer Kvæg har fokus på kalve (malkekvæg), især tyrekalve, der typisk ikke bliver fedet færdige på bedriften, hvor de er født, men bliver afsat til specialister, der gør dem færdige til slagt. Hvis de nyfødte kalve ellers ikke eksporteres (til Holland).

Landbrug & Fødevarer Kvæg nedsatte i efteråret 2019 en ekspertgruppe, der skulle analysere mulighederne og komme med anbefalinger inden for slagtekalve. Det blev til anbefalinger inden for fire definerede områder, og det samlede koncept med ekspertgruppen har fået navnet *Task Force Kalve*:

1. Samarbejde mellem mælkeproducent og slagtekalveproducent for at sikre robuste kalve med god tilvækst og for at sikre kalve med den højeste værdi
2. Markedsdrevet produktion og samarbejde med slagteri for at sikre kalve med størst værdi på verdensmarkedet
3. To avlslinjer inden for de kødkvægsracer, som mælkeproducenterne anvender til krydsningsproduktion med gode egenskaber for spisekvalitet, foderudnyttelse, sundhed og lav udledning af metan. Hertil en linje til renavl
4. Et rådgivningskoncept, der har fokus på hele produktionen fra kalv-til-krog.

Her er et virkeligt godt initiativ, der kan blive en fordel for især slagtekalveproducenterne, men også for mælkeproducenterne.

Lettelser for kødkvæget

I beretningen blev der nævnt et par lettelser for kødkvæget. Det var helt som ventet.

Fødevarestyrelsen har lavet tilpassede retningslinjer for udegående kreaturer i vinterlignende vejr, ligesom det er blevet lettere at overholde

reglerne for aflivning af slagtedyr på marken.

Landbrug & Fødevarer Kvæg forsøgte ikke at tage hele æren for disse forbedringer, og det er da også sådan, at især de raceforeninger, hvis dyr er bedst egnede til at gå ude om vinteren samt Dansk Kødkvæg, gennem flere år har kæmpet og argumenteret for en ændret retspraksis på området. Det er altid en fordel, når flere instanser smøger ærmerne op, står skulder ved skulder og arbejder for en given sag.

Kødkvæg i debatten efter beretningen

I debatten efterlyste kødkvægavler Ulf Nielsen, der naturplejer store arealer nordenfjords, forståelse og opbakning fra Landbrug & Fødevarer Kvæg i forbindelse med "problemer" med myndigheder, herunder i retssager, han og andre har været igennem.

"I har intet gjort for os. I skylder os faktisk en undskyldning for jeres passivitet", hævdede Ulf Nielsen. Christian Lund lovede den nordjyske kødkvægavler et møde om aktuelle problemstillinger.

Marianne Altera, mælkeproducent, var utilfreds med den nye hjerteordning (dyrevelfærd), som hun ikke mente var baseret på hverken sund fornuft eller faglighed. Endnu mere frustreret var hun over for *Task Force Kalve* koncepterne, hvor der ikke var plads til sortbrogede tyrekalve, ligesom der angiveligt er skrevet en hensigtserklæring ind i anbefalingerne om at udfase Blåkvæg til krydsning med malkekøer. Og det selvom Blåkvæg giver lette kælvninger og de bedste krydsningskalve. "Hvad har I gang i? Skulle I ikke være der for os?" tordnede Marianne Altera mod Landbrug & Fødevarer Kvæg.

Christian Lund appellerede til sammenhold: Sammen er vi stærkere!

Fødevarerministeren brugte heller ikke megen tid på kødkvæg

Fødevarerminister Mogens Jensen indledte med et halvlængt nostalgisk tilbageblik omkring dansk landbrug og kvægbrug. Det var lige før, jeg følte mig hensat til tiden med Morten Korch romaner og spillefilm.

Ministeren konstaterede med tilfredshed, at erhvervet altid har forholdt sig positivt og konstruktivt til de udfordringer, erhvervet over tid er blevet præsenteret for.

Den grønne omstilling og dyrevelfærd var gennemgående begreber i ministerens indlæg. Men han nævnte også ændringerne med hensyn til udegående dyr og aflivning af slagtedyr på marken.

Også for kødkvægsproducenterne er det positivt, at ministeren vil arbejde for en større pulje til ordningen med slagtepræmier, op til 65 mio. kr. Det kan betyde ca. 280 kr. ekstra pr. dyr.

Ministeren vil have en reduktion i forbruget af antibiotika, og så bebudede han et forbud mod opbinding af kødkvæg med virkning fra 2027. Det giver ingen mening, at kødkvæg må stå opbundet, når malkekvæg ikke må, sagde han. Men der

er altså en god håndfuld år til at slippe de opbundne kreaturer løs.

Fødevareministeren sluttede sit indlæg med et tilsagn: Jeg vil dansk landbrug og dansk kvægavl.

Fødevareminister
Mogens Jensen:
Jeg vil dansk landbrug
og dansk kvægavl.
Foto: Torben Worsøe

Faglige indlæg målrettet kødkvæg

Af Mogens Stendal

Mail: mogens.stendal@outlook.dk

Mandag eftermiddag på Kvækkongres 2020 var der tre indlæg målrettet kødkvæg:

1. Klimavenligt kødkvægehold
2. Effekt af 100 pct. græsfodring
3. Sådan får du økonomi i dit kødkvægehold.

Klimavenligt kødkvægehold

Indledere: Anne Erland Eskildsen, SEGES, og Lisbeth Mogensen, Aarhus Universitet, Foulum. Biodiversitet er mangfoldigheden af levende organismer, men dette er jo ikke nogen særlig præcis definition. Anne Erland konstaterede, at vi herhjemme har en biodiversitetskriser. Nogle kvægbrugere er nøglespillere, når det drejer sig om at løse denne krise, nemlig de (kød) kvægbrugere, hvis dyr afgræsser arealer, der ikke kan eller ikke bliver opdyrket.

Fakta om biodiversitetskrisen er, at 95 pct. af vores naturtyper og 57 pct. af arterne er i moderat ugunstig eller stærk ugunstig stand. Og vi halter noget bagefter øvrige europæiske lande. Det er faktisk kun i Holland, det står værre til.

I Danmark er der kun lidt plads til natur, da langt de fleste arealer kan dyrkes intensivt. Vi har jo hverken høje bjerge eller tørre ørkener. Nøgleordet for kvægbrugets positive bidrag til at

løse/mindske biodiversitetskrisen hedder *græsning*. Græsning er et af de vigtigste virkemidler til at sikre en rigere natur ved at øge mangfoldigheden af planter. Græssende dyr forstyrre i jordoverfladen og øger derved biodiversiteten.

Gødning fra græssende kreaturer skaber grundlag for en masse liv, primært for biller og fugle. Helårsgræsning er den mest ideelle situation, da arealet så får tilført "lort" kontinuerligt hele året.

Du må ikke lade kreaturerne bide arealet i bund. Det vil være katastrofalt for insekterne. Hvis der er langt flere vilde planter uden for hegnet end indenfor, har belægningsgraden været for høj.

Effekt af 100 pct. græsfodring

Indledere: Margrethe Terkildsen, Aarhus Universitet, Vivi Kjersgaard, Hørkram.

Hørkram er en landsdækkende virksomhed, der fra-dag-til-dag sælger og leverer fødevarer og andet til det offentlige, den private sektor og gastronomisektoren. Ca. 24 pct. af den samlede omsætning er økologiske varer.

Hørkram har 1.000 medarbejdere med en årlig omsætning på 3,2 mia. kr. og med centre i Aarhus, Sorø og Malmø. Hørkram har megen fokus på forbrugernes ønsker og krav, og man lytter meget til de unges mening.

Hørkrams oksekød betegnes som naturkød og kommer fra kødkvæg eller krydsninger med kødkvæg. Det er dyr, der i sommerhalvåret går mindst 90 dage på naturarealer, der ikke er gødsket eller sprøjtet med pesticider. Naturkød må ikke blive for dyrt, for så vælger forbrugeren økologisk kød.

Hørkram stiller ikke krav om 100 pct. græsfodring. Vores klima opfordrer også til andet foder end græs. Dertil kommer, at 100 pct. græsfodring ikke giver det bedste resultat, når vi skal stå til regnskab over for klimaet.

Græsfodring kan give kødet en karakteristisk smag. Nogle kan lide smagen, andre kan ikke. Græsfodring giver mindre intramuskulært fedt og flere polyumættede fedtsyrer i kødet – altså mere af det sunde fedt. Polyumættede fedtsyrer kan oxidere, og fedtet bliver da harskt. Med græsfodring følger imidlertid megen E-vitamin (antioxidant) og andre antioxidanter. Det er antioxidanterne, der modvirker risikoen for, at de polyumættede fedtsyrer oxiderer.

Kødetets spisekvalitet kan optimeres efter slagtning via modningsmetoden eller -perioden.

Vi har endnu ikke danske undersøgelser, der viser indflydelsen af 100 pct. græsfodring på kødets kvalitet og forbrugernes præferencer.

Forbrugerne har først og fremmest fokus på bæredygtighed. Derefter kommer biodiversitet. Forbrugerne forlanger den ærlige og rigtige historie. De vil have gennemsigtighed og troværdighed.

Sådan får du økonomi i dit kødkvæghold

Indledere: Kødkvægsproducent Sven-Erik Olsen, Lille Skensved, og konsulent Niels Christian Tramm, Agrovi.

Sven-Erik Olsen fortalte om sin bedrift og produktion. Grundlaget er et jordtilliggende på 167 hektar samt en besætning på 40 moderdyr, Limousine.

Ejeren fremstiller selv al foder til besætningen, wrap af byg-hvede samt wrap fra engarealer. Kornarealerne bliver udlagt med rajgræs som efterafgrøde. Besætningen æder sig gennem ca. 240 tons pektinfoder (gratis og leveret uden beregning).

Niels Christian Tramm konstaterede, at der er tre veje til et højt dækningsbidrag: a) høj tilvækst-værdi hos dyrene, b) lave foderomkostninger, c) høj nettobetaling for afgræsning af naturarealer.

Sven-Erik Olsen har god økonomi i sit kvæghold. Grundstenen er lave foderpriser.

Kød fra enkelte slagtedyr bliver solgt til private kunder. Dette kan der være god økonomi i, men det er også tidskrævende. Sven-Erik Olsen har endnu ikke udnyttet muligheden for at søge til-sagn for naturpleje, hvilket yderligere kunne forbedre det fine, økonomiske resultat.

Konsulentens budskab er: Lad være med at fokusere på enkelte nøgletal (som for eksempel daglig tilvækst). Se på dækningsbidraget.

Sven-Erik Olsen (tv.) og
Niels Christian Tramm.
Foto: Mogens Stendal

Dansk Kødkvægs Årsmøde 2020

Af Mogens Stendal

Mail: mogens.stendal@outlook.dk

Der var en time mindre til de faglige indlæg mandag aften i forhold til foregående år. For årsmødet betød det blandt andet, at der ikke var plads til den ellers traditionelle præsentation af aktuelle statistikker og opgørelser for kødkvægsracerne.

Årsmødet blev overværet af ca. 150 kødkvægsavlere.

Dansk Kødkvægs formand, Per Lynge Laursen, nævnte nogle af de emner, Dansk Kødkvægs bestyrelse har arbejdet med i årets løb. Bestyrelsen

*Dansk Kødkvægs formand,
Per Lynge Laursen.*

Foto: Mogens Stendal

har ligesom Landbrug & Fødevarer Kvæg og nogle af raceforeningerne argumenteret for ændringer med hensyn til håndtering af reglerne for udegående dyr i vinterperioden samt nødslagtning/velfærdsslagtning på ejendommen. Erhvervet er godt tilfreds med myndighedernes forståelse og imødekommenhed over for fremsatte ønsker om ændringer og lettelser.

Bestyrelsen har også beskæftiget sig med ulveproblematikken i det midt-/vestjyske område. Den har fokus på politiets tjek af køretøjer i forbindelse med transport af dyr til nogle af de større dyrskuer. Her er en del eksempler på, at tilsyneladende "mindre" forseelser kan udløse ret så store bøder.

Dansk Kødkvæg udgiver hen over året elektroniske nyhedsbreve med relevante/aktuelle emner. Du kan læse Nyhedsbrevet på Dansk Kødkvægs hjemmeside, men den enkelte kan få det tilsendt i en e-mail ved at tilmelde sig en form for gratis abonnementsordning. Henvendelse herom til

Else-Marie Pedersen, SEGES, telefon 8740 5299 eller e-mail: emp@seges.dk

Topdanmark prisen til Angus avler Karen Huus fra Østervrå

Dansk Kødkvæg har indgået en samarbejdsaftale med Topdanmark om diverse, relevante forsikringer. Hella Harboe fra Topdanmark var til stede på årsmødet og fortalte om organisationen og de "varer", Topdanmark har på hylderne. Dansk Kødkvæg offentliggør senere de nærmere detaljer i aftalen.

Aftalen betyder blandt andet, at Topdanmark med 5.000 kr. sponsorerer den kødkvægsavler, der hvert år på årsmødet bliver kåret som Årets Avler og derfor får Topdanmark prisen. Det er Dansk Kødkvægs bestyrelse samt en medarbejder i Topdanmark, der kårer vinderen blandt de kandidater, som de enkelte raceforeninger har indstillet.

Den enkelte kandidat skal det seneste år eller over en årrække have været aktiv inden for egen race. Dette kan være i avlsarbejdet, ved omsætning af kød, ved at demonstrere interesseskabende aktiviteter og så videre. Dansk Kødkvæg ser gerne, at kandidaternes virke smitter af på hele racen og fællesskabet.

I år var følgende kandidater med i opløbet om at blive kåret som Årets Avler:

- Angus: Karen Huus, Østervrå
- Dansk Blåkvæg: Britta og Ejgil Pedersen, Randers
- Dansk Charolais: Jette og Henning Bach, Mørkøv
- Hereford: Mette og Kaj Jespersen, Blommenslyst
- Skotsk Højlandskvæg: Ishøj Kommune v. Marc Saugann, Ishøj
- Limousine: Susanne Brandt, Vojens.

Det blev Angus-avler Karen Huus, der løb med hæderen som Årets Avler 2020.

Fra venstre: Hella Harboe, Topdanmark, Karen Huus, Årets Avler, Karens bedre halvdel, Frede Andersen og Dansk Kødkvægs formand, Per Lynge Laursen. Foto: Mogens Stendal

I indstillingen havde Angusforeningen peget på Karen Huss' indsats som formand for raceforeningen, hendes arbejde med at styre konceptet for Dansk Angus Kød og ikke mindst avlsarbejdet i egen besætning.

Hvad gør Landbrug & Fødevarer Kvæg for kødkvæget?

Dansk Kødkvægs årsmøde havde igen i år besøg af formand for Landbrug & Fødevarer Kvæg, Christian Lund, og sektordirektør, Ida Storm.

Christian Lund fortalte igen om Landbrug & Fødevarer Kvægs initiativ med *Task Force Kalve*, hvor en nedsat ekspertgruppe har formuleret fire anbefalinger med det primære formål at gøre produktionen af slagtekalve mere effektiv og lønsom.

Christian Lund konstaterede, at kvægbruget i Danmark producerer mejeriprodukter og oksekød af høj kvalitet, også klimamæssigt. Mælk og kød er byggestenene i sund ernæring, men fakta er, at mælk og kød i værste fald kan produceres andre steder end herhjemme.

Kødkvæg har grundlæggende en udfordring, da CO₂-udledningen pr. kg kød er beregnet til at være noget større hos kødkvæg end hos malkekvæg. Men klimadebatten skal jo ses i en større sammenhæng. Og når vi taler om natur, skal vi ikke glemme begrebet biodiversitet, hvor kødkvæg har en rigtig positiv påvirkning.

Kvægbrugets formand nævnte også udegående dyr og gårdslagtninger som begreber, hvor Landbrug & Fødevarer Kvæg gør noget for kødkvæget. Åh ja, der er flere/mange, der gerne stiller op i køen af dem, der gerne vil have del i æren for de ændringer, der er kommet på disse områder. Men der er ingen tvivl om, at kødkvægsavlerne værdsætter de opnåede resultater. Så, tak til alle.

Knud Erichsen (Hereford) så gerne et andet ord end gårdslagtning. Jytte Schaldemose (Galloway) mente velfærdsslagtning ret præcist dækker, hvad det reelt er.

Af andre indsatsområder nævnte formanden Forum for kødkvæg og naturpleje, begreberne naturpleje/biodiversitet samt dyrevelfærdsmærket (en, to eller tre hjerter). Men som kødkvægsavler synes jeg ikke, disse områder er noget, jeg mærker eller ser meget til i det daglige.

Christian Lund opfordrede kødkvægsfolket til at gøre sig bemærket – positivt bemærket – over for forbrugerne. "Det er vigtigt, at I fortæller om jeres produktion og derved får meningsdannere med på vognen," sagde han. "Fortæl om jeres produktion på de sociale medier. I skal ud af busken og tage initiativer," lød formandens opfordring.

Hvad med en Task Force Kødkvæg?

Jeg var forbavset. Jeg var faktisk forbavset over, at formanden for Landbrug & Fødevarer Kvæg, altså formanden for det samlede kvægbrug, hele tiden sagde I, når han henvendte sig til os kødkvægsproducenter om dette eller hint. Han sagde ikke vi.

"Hvad vil I?" spurgte Christian Lund. Han kunne i stedet have spurgt: "Hvad kan vi gøre sammen? Hvordan kan vi i Landbrug & Fødevarer Kvæg hjælpe og støtte jer?"

Jeg vil gerne komme med et stilfærdigt forslag til Dansk Kødkvæg. Inviter jer selv til kaffe hos Landbrug & Fødevarer Kvæg, når vi er kommet godt på den anden side af den aktuelle, forfærdelige corona-katastrofe. Medbring en række indspark, der kunne indgå i noget, som kunne blive til en *Task Force Kødkvæg*. Her kunne Dansk Kødkvæg sammen med en række eksperter analysere, vurdere og lave forslag til indsatsområder og løsninger, som kødkvæget kunne få gavn af.

Men hvor er det lige, at kødkvæg har brug for hjælp til nytænkning og udvikling af indsatsområder, værktøjer og løsninger? Som udgangspunkt er det afgørende, at Dansk Kødkvæg inden kaffetid er afklaret om ønsker og behov.

Jeg ser gerne, at Dansk Kødkvægs bestyrelse smøger ærmerne op, så kødkvæget – som en del af Landbrug & Fødevarer Kvæg – kan få lavet en *Task Force Kødkvæg*.